СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 140. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 19-го липня 1946. No. 140. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, July 19, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД ПІДПИСАВ КОНТРАКТ З ЮНІЄЮ НАГЛЯДАЧІВ У КОПАЛЬНЯХ

Адмірал Моріл, котрий тепер є адміністратором копалень вугілля у федеральнім уряді, підписав контракт з юнією наглядачів („форманів") у копальнях вугілля, яких власником є Джонс енд Логлин Стіл Корпорейшен. Другий контракт підписано з юнією наглядачів в підприємстві Індіяна Коліріс, а третій з юнією технічних наглядачів, яка належить до так званого Пятьдесятого Дистрикту майнерської юнії. — Майни підлягають хвилево федеральному урядови тому, що вчасі недавного страйку майнерів уряд перебрав їх під свою адміністрацію і ще досі не віддав їх власникам. Формани в копальнях є працівниками, яких настановляє власник для нагляду над працею майнерів, тому їх досі вважалося за представників підприємства, а не за звичайних робітників. Щоб забеспечитися перед можливим спротивом власників проти такого самостійного рішення тимчасової адміністрації майн, в контракті находиться постанова, що юнія форманів має сама боронити цю справу в судах. Це є нова засаднича справа і досі ще не було нагоди випробувати в судах, чи вона згідна з конституцією. Її порушив був предсідник майнерської юнії Джан Л. Луїс вчасі останнього страйку майнерів, але тоді не зроблено ніякого рішучого кроку в цій справі.

НІҐРИ В ДЖОРДЖІЇ ГОЛОСУВАЛИ МАСОВО

У стейті Джорджія явилися масово ніґри при правиборах, що відбулися в середу 18 липня. Хоч засаднично всі громадяни мають повні горожанські права, то в деяких південних стейтах, між ними і в Джорджії, ніґри були стероризовані білими людьми і не ставали до виборів. На підставі дотеперішних обчислень при правиборах дістав більшість кандидатня губернатора Джеймс В. Кармайкел. Його противником був Юджін Талмадж, що був тричі вибраний вибраний губернатором, а тепер він кандидував на програму, щоб ніґрів виключити дальше від голосування.

З інших правиборів замітний є вислід голосування в стейті Монтана. Там кандидував дотеперішній сенатор Буртон К. Гвілер, знаний із свого ізоляціонізму перед війною. Його при правиборах підтримував президент Труман. Не зважаючи на це при правиборах вийшов переможцем його противник Ліф Ериксон, давніший предсідник стейтового Найвищого Суду.

КОРАБЕЛЬ НОРМАНДІ БУДЕ РОЗІБРАНИЙ.

Гордощі французької торговельної маринарки, славний корабель Норманді, буде розібраний і проданий на стоплення. Його містота 82,423 тони. Вчасі війни корабель опинився в нюйорській пристані, його перебрала американська маринарка для перевозу вояків в Европу, обіцяючи заплатити Франції ціну $13,500,000. Після того корабель згорів і затопився коло свого причалу. Коли його видобуто з води, показалося, що требаб докласти $50,000,000, на його відбудову. Франція, як кажуть, хоче дістати кілька кораблів системи Либерті за оферований їй $13,500,000. Кораблі Либерті стоять цілими сотками на ріці Гудсон і вижидають своєї долі.

ОРДЕН ГІБЕРНІЯНІВ ЗА БЕЗПОЩАДНУ БОРОТЬБУ ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

Стариний Орден Гіберніянів, якого члени є здебільша айриські католики, рішив на своїй конвенції в Сиракюс, у стейті Ню Йорк, перевести рішальну боротьбу „до останнього" проти комунізму в Злучених Державах. В резолюції сказано, що комуністів треба прогнати з урядових становищ, із шкіл і робітничих юній. Для переведення такої боротьби орден Гіберніянів постановив вислати відповідну літературу своїм відділам для зазнайомлення американців „з неволею, яка існує зараз у фашістівській червоній Росії".

СЕНАТ ЗА УНІВЕРСИТЕТСЬКУ ОСВІТУ ДЛЯ ПІВ МІЛІОНА ВЕТЕРАНІВ.

Одноголосно сенат у Вашингтоні ухвалив так званий законопроєкт Міда, який домагається від федерального уряду помочи для добуття високої освіти ветеранам, які повернулися з війни, а які не можуть дістатися до колеґій, бо нема місця. Законопроєкт передбачує, що уряд призначить відповідні будівлі для приміщення високих шкіл для 500,000 ветеранів, які досі не могли дістатися до вищих шкіл. Додаткові будинки будуть призначені лише на час, доки теперішні ветерани не дістануть освіти на підставі закона про „права Ветеранів", отже це не буде постійне добродійство.

Суд звільнив Редіна від обвинувачення

Після переведеної судової розправи в Сієтл, у стейті Вашингтон, проти совєтського лейтнанта Николая Г. Редіна, якого федеральний прокуратор обвинувачував у шпигунстві в користь Совєтів, судейська лава присяжних видала рішення, що він „не винуватий". Вирок викликав загальне здивування. Редін подякував судді й судейській лаві за звільнення і признав, що розправа проти нього велася дуже чесно. Йому закидав уряд намагання викрасти пляни нових воєнних кораблів. — Редін має їхати до Совєтів, але покищо завримається зогляду на недугу своєї дочки.

Після оприлюднення звіту канадійської Королівської Комісії про затії совєтських шпигів у Канаді, совєтський уряд відкликав 11 урядовців амбасади в Отаві, названих у звіті шпигами. Є це решта персоналу амбасади, вмішаного в шпигунську аферу.

БРАЗИЛІЯ ЗАБЕРЕ СКИТАЛЬЦІВ З ЕВРОПИ.

Предсідник Бразилійської Іміґраційної Ради Хоас Альберто заявив в Ріо де Жанейро, що Бразилія допустить на свою територію 100,000 до 800,000 зделісованих осіб з Европи. Там потрібно найбільше людей для обрібки землі, а не радо приймуть торговельників. Альберто повернувся щойно із Злучених Держав, де він відбув конференцію з американськими іміґраційними представниками. У висліді нарад має прибути англьо-американська комісія до Бразилії для провірки іміґраційного питання. Бразилія хоче дістати фонди на перевіз нових іміґрантів, бо їх дорога буде коштувати з Европи по $400 від особи.

ОСТАЛОСЯ ЛИШЕ 12 ВАСИЛІЯН У ГАЛИЧИНІ.

Про знищення чину О.О. Василіян містить вісти Ню Йорк Джорнал Амерікен на основі оповідань о. Марка Дирди, що саме прибув з Галичини до Америки. За його словами усіх оо. Василіян у Західній Україні було до останньої війни 200 священиків і 800 монахів, які жили в 20 монастирях і обслугували 20 церков. Вчасі, коли о. Дирда тікав з Галичини, було живих ще 12 священиків, які поховалися по лісах. Його самого вхопили совєтські енкаведисти 20. березня 1945 р. в одній церкві недалеко совєтської границі. Вони зажадали від нього відречися Католицької Церкви і назвали його агентом „того бандита, папи". Вони домагалися, щоб о. Дирда підписав, що переходить до Російської Православної Церкви, а коли він не схотів цього зробити, почали його мучити. Мучили по 19 годин денно між ін. так, що казали йому стояти лицем до стіни і тоді стріляли з револьвера над його головою. Потім дали йому ще три дні часу до застанови, а після того мали розстріляти. У міжчасі прийшла українська підпольна армія і він перебрався жити в лісах. Звідти приходив часом до своєї церкви правити Службу Божу, а коли раз зближалися вже енкаведисти, о. Дирда втік через вікно і перебравшися в селянське брання, дістався по тижнях скитальщини до Варшави, а звідти дальше в світ. О. Дирда має тепер 40 літ, перебуває в монастирі оо. Василіян в Ню Йорку.

Розстріл ген. Міхайловіча — політичний морд

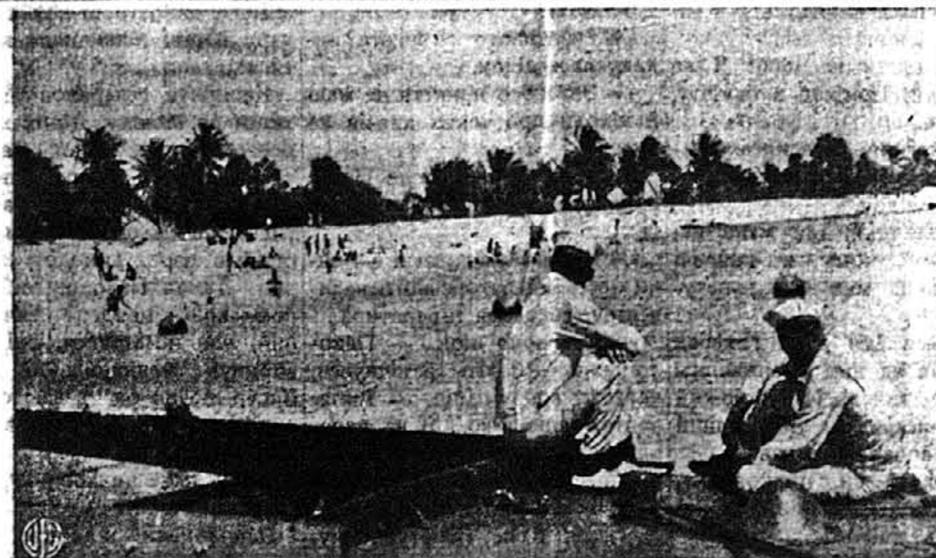
Безпосереднє виконання вироку — розстріл ген. Дражі Міхайловіча та його вірних товаришів, відбився широким відгомоном в цілому світі. Американська преса пише про заслуги юґославських четніків взагалі, а ґен. Міхайловіча зокрема і твердить, що в деяких випадках вони мали рішальний вплив на кінцеву перемогу союзників. Ню Йорк Таймс з 18. липня в редакційній статті твердить, що ґен. Міхайловіч допоміг врятувати Москву в 1941. р., коли то німці мусіли кинути свої сили насамперед на Юґославію. В комунікаті окремого комітету створеного в Америці для розгляду справи Міхайолвіча говориться, що розстріл цего героя юґославської визвольної бортьби є звичайним плітичним злочином — мордом.

ПОЛЬСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПРОТИ ДЕМОКРАТИЧНИХ ВИБОРІВ.

У звязку з недавними протижидівськими виступами в Кельцах, з внутрішньо-політичним положенням країни взагалі та насамперед у звязку з недалекими виборами до парляменту, американська преса віддає багато уваги Польщі. В кореспонденції з Варшави Ню Йорк Таймс повідомляє, що з огляду на вислід першого голосування у звязку з одно- чи дво-палатною формою польського сойму, провідники польських лівих партій бажалиб заповіджені на місяць листопад загальні вибори або відложити, або перевести їх так, щоб запевнити собі перемогу. Вони заявляють, що Польща сьогодні, з огляду на своє географічне положення та витворені війною настрої і заподіяні воєнні знищення, не є в стані перевести цілком вільних виборів в стилю західних демократій. При цьому додається, що Москва не має довіря до провідника польської опозиції — віцепрем'єра Міколайчика і якщоб підчас виборів дійшло до більших заворушень, чого загально сподіються, тоді Москва інтервеніювалаб. В інших повідомленнях говориться, що в останніх місяцях нелеґальна польська краєва армія убила кільканацять червоноармійців.

АМЕРИКАНЦІ ЗНИКАЮТЬ У СОВЄТСЬКІЙ ЗОНІ БЕРЛІНУ.

Американська преса повідомляє про таємниче зникання членів американської армії в совєтській зоні Берліну. Недавно пропали без вісти двох офіцирів, капітан Герольд Кобін з Ню Йорку та лейтнант Джордж Вятт з Оклагома Ситі, які були перейшли демаркаційну американсько-совєтську лінію. На рішучі домагання американського командування, совєтські власті відповідають, що „їм нічого не відомо". Справа набрала ще більш таємничого характеру, як виявилося, що капітан Кобін є російського походження. Один високий американський старшина заявив, що два згадані офіцири були взяті в головний совєтський кватир в Потсдамі. Рівночасно повідомляється, що „зникли" ще інших 26 американців, хоча ще не має доказів, що вони пропали в совєтській зоні.

НЕМА НІЯКОЇ ЗАГРОЗИ НА БІКІНІ. — На славному Бікіні, де недавно відбувся вибух атомової бомби, усе вертає до давного порядку. На побережу люди вилигуються в піску, головно вояки, так, якби нішо не було. Теж купаються дальше в морі. Нема ніяких дінь раду, чого побоювались. Це випробувано, заки дозволено воякам і цивільним купатись.

ПІДГОТОВКА КОНФЕРЕНЦІЇ ГОЛОВНОЇ АСАМБЛЕЇ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

Директор конференцій та загальної служби в Організації Обєднаних Держав Дейвид Б. Воган, заявив, що вже пороблено всі потрібні заходи звязані з підготовкою конференції Головної Асамблеї О. Д., так щодо самих нарад, як і до приміщення та відповідного забезпечення учасників конференції. Наради відбудуться, як відомо, в Ню Йорку, а їх початок предвиджується на 23. вересня, до якого то часу повиннаб закінчитися мирова конференція в Парижі.

ТУРБОТИ З ТРІЄСТОМ.

Рада міністрів Чотирьох Потуг на конференції в Парижі вирішила зробити з Трієсту та Венеції Джулії автономну провінцію, проти чого виступили як італійці, так югославяни. В Трієсті продовжуються безпорядки, а югославські атаки на італійців поширились тепер теж і на окупаційні американсько-британські сили. Автономна провінція Трієсту малаб перейти під протекторат Обєднаних Держав, але ще не має жадного плану, як цей протекторат має виглядати. Справу Трієсту вирішила Рада міністрів у Парижі, передаючи її Обєднаним Державам, як запевняють, без попереднього порозуміння з Обєднаними Державами, а цілий тягар вдержання порядку в Трієсті лежить все ще на американській армії. Зі совєтського боку не було жадних пропозицій щодо практичного переведення постанов Ради міністрів.

ЧИСТКА В БОЛГАРІЇ.

Зі Софії, Болгарія, повідомляють, що окремим декретом звільнено з болгарської армії 244 старшин. Це стоїть у звязку з „чисткою про-фашистських елементів". До цеї справи створено окрему парляментарну комісію.

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В КИТАЮ.

З Нанкінгу повідомляють, що комуністичні війська розпочали генеральний наступ в провінції Кіянгсу, 33 милі від Нанкінгу. Міністер народньої оборони, ґен. Чен Ченг, один з найвидатніших китайських стратеґів, виїхав на фронт, щоби особисто керувати обороною перед наступом комуністичних військ здовж північного берегу ріки Янгтсе. Особистий висланник президента Трумана ґен. Маршал відбув довшу конференцію з комуністичним командантом, ґен. Чоу Ен-лай. Урядові війська докищо обмежуються тільки до оборони, хоча — згідно з повідомленнями — розпоряджають більшими силами військ, добре вишколеними і забезпеченими модерною американською зброєю.

ВІДГОМІН ПРОМОВИ БИРНСА.

Світова преса все ще віддає багато місця недавній промові американського секретара стейту, Джеймса Бирнса, у звязку з паризькою конференцією Ради міністрів. Англійська і французька преса стверджують витревалість та рішучість Злучених Держав в міжнародній політиці. Болгарська, опозиційна газета „Свободен Народ" з великим признанням пише про висловлені Бирнсом принціпи міжнародних політичних компромісів. Ню Йорк Пост, коментуючи промову Бирнса пише, що на паризькій конференції міністрів Чотирьох Потуг американський секретар стейту зробив великий прогрес, бо засвоїв собі два російські слова: „нет" і „я согласнен".

ПОЛІТИКА ЧОТИРЬОХ ПОТУГ В НІМЕЧЧИНІ.

Американський секретар стейту, Джеймс Бирнс, видвигнув план адміністраційної злуки Німеччини і до цього плану вже прилучилася Велика Британія. З французького боку заявляють, що план Бирнса заслуговує на увагу. Стверджують, що американський план не є точний і попереджують, що Франція не погодиться на централізацію самої німецької адміністрації. Московська преса і радіо, в першу річницю створення окупаційних зон Німеччини, протиставляють свої порядки політиці західних держав, обвинувачуючи їх в невиконуванні потсдамських постанов.

МАРШАЛ ЖУКОВ КОМАНДАНТОМ ОДЕСИ.

Юнайтед Прес подає „непотверджену" відомість, що маршала Жукова іменовано командантом Одеської військової округи. До повідомлення не подається жадних коментарів і тільки згадується, що слово „непотверджений" в совєтській термінології означає „неценсурований".

ЗАКІНЧИВСЯ СТРАЙК В ІРАНІ.

Страйк 50,000 робітників Іранско-Англійської Нафтової Компанії в Ірані закінчено. З Лондону повідомляють, що він був викликаний протоанглійськими комуністичними елементами.

ЗВІЛЬНИЛИ СОВЄТСЬКИХ ШПИГУНІВ.

З Берліну повідомляють, що американські військові власті звільнили та передали совєтським властям трьох недавно заарештованих совєтських шпигунів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинове число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НА ВОЛІ—ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

В аргентинськім часописі „Перелом" читаємо такі міркування молодого українського скитальця, Вадима Чечви, що, як виходилоб, видістався з Европи й опинився в Аргентині.

„Правда, тепер я на чужині. Назовіть мене чим хочете. Я і вигнанець і бездомний скиталець, і утікач-бурлака, і нелегальщик... Я людина без прав, без морального та матеріяльного забезпечення. Зате я — вільний!...

„Ніхто не стане глумитись над моїми найсвятішими національними почуваннями. Нікому не на заваді мої самостійницькі погляди. Нікому й не в думці заслати мене в Березу чи Лятрунь біля Єрусалиму... Не боюсь Лукіянівки, Старобельська, Холодної Гори чи Норильська на далекій півночі!

„Щойно сьогодні бачу наглядно, що зроблено в боротьбі за волю України, і це для мене важне. Дуже важне!

„Моя мета: всеціло віддатись праці для Рідного Краю... Україна закована в залізо. Народ в ярмі. Найшляхетніша кров вірних синів Батьківщини зполікує з рідного чорнозему нанесений наїздником бруд насилля та ганьби. Тріщать набиті борцями за волю України тюрми. Несеться зов помсти з далекого заслання. Здрігаються святі могили Героїв.

Дрожать в основах чужий український психіці світогляд обману, насилля та гнету. Гряде великий день розправи!"

По таких міркуваннях ставить собі отсей скиталець питання, яке можуть ставити собі теж і тисячі інших. Ці питання такі:

„Що ми зробили для української справи на чужині? Який слід, які згадки оставили ми по собі в даній країні?"

Відповідь на ці прості питання є така сама проста, як і ці питання. А саме: „Представляв чужинцям наші змагання, нашу культуру, історію". А далі, старався своїм бездоганним поведенням оставити в них додатне враження, щоб вони стали нашими друзями і піддержали нашу справу.

„Так повинно бути і до цього взиває нас добро нашої справи", пише цей український скиталець, кінчаючи тим:

„...зміцняймо наш престіж перед чужинцями, помагаючи в цей спосіб справі Вільної, Соборної та Незалежної України".

Це, каже він, так думають „борці за волю України", що опинились на чужині.

Добре думають, можемо додати від себе, а заразом і побажати, щоб так думаючих і щоб так діючих було якнайбільше.

Шкіра на людях буде трястися...

День 16. липня важна річниця. День першої атомової бомби. Дехто каже, що від 16. липня 1945 починається нова епоха — атомовий вік. На пустині в околиці Алямогордо, в стейті Ню Мексику стоїть дальше військова сторожа довкола місця, де вибухла бомба.

Рік минув, коли це сталося. Науковці, військові люди, політики, державники, моралісти — фільософи заняті розвязкою питання, що може вийти з відкриття атомової сили. Місяці цілі посвятили американські військові знавці на пильне і всесторонне обміркування цеї справи і винайдення цілої правди. Вони переконалися, що це незвичайно складна справа і від неї може залежати смерть або життя нашого краю, ба навіть цілого світа.

Після совісного передумання, після основних розшуків військові знавці прийшли до висновку, що перед атомовою бомбою нема ніякої військової оборони. І тому саме експерти ґенерального штабу дали американському урядови раду, що атомову силу треба взяти під міжнародню контролю. Впарі з цим вони заявили: єдиною обороною нашої країни може бути політична оборона. Це значить, що мусить бути створена міжнародня орґанізація, яка заборонить вживання атомової сили у війні.

Оце все стало відомим в першу річницю скинення атомової бомби. Та на цім не спочивають військові і суспільні знавці. Вони хочуть знати, що може статися, колиб так не дійшло до міжнароднього порозуміння в справі контролі атомової сили.

Насамперед вони впевнилися, що всі великі держави будуть мати свою атомову бомбу за час від 5 до 30 літ. Як лише одна держава, — попри Америку, відкриє тайну, як виробляти атомову бомбу, тоді пічнуться перегони у виробі атомової зброї. Як лише дві держави будуть готові з таким узброєнням, світ попаде в такий переполох, що люди будуть поводитися як череда нерозвинених звірят. Їх єдиним зусиллям буде думка, як забеспечитися перед смертю. Вони покинуть вищі благородні змагання, добровільно резигнуватимуть навіть з особистих свобід, щоб лише виминути нападу атомової бомби. Один масовий напад з повітря і скинення атомових бомб на Злучені Держави може спаралізувати життя цілого краю. Конституція Злучених Держав не дозволяє нападати на чужий край, лише стати до війни, коли край уже нападений. В практиці це значить, що Америка мусить бути виставлена на напад ворога а щойно після нападу може стати до оборони цими силами, які їй лишаться після першого знищення.

Таку оборону саме тепер передумують фахові люди. Їх теоретичні міркування такі:

Коли не можна напасти на ворога, щоб його наперед знищити, то треба приготовити свою оборону з такими плянами, щоб можна напасти на ворога в мінуту після того, як ворог нападе на нас. Коли наші підготування будуть справніші, тоді ми зможемо знищити ворога, заки він нас дібе. Ворог мусить скапітулювати в один момент так, як скапітулювала Японія після бомби на Нагасакі.

Одначе підготова до такого оборонного нападу вимагає не лише фахового вишколу боєвих сил, але головно підготови уряду й населення. Боєві сили з літаками й атомовими бомбами можуть бути заховані в підземних печерах і вилетіти на ворога в одній секунді після появи ворожих стрілен. Одначе ворожі літаки й бомби вже перебють половину нашого населення, значить наш уряд, понищать будівлі, доми фабрики, міста, шпиталі... решта населення мусить в одній хвилині кидатися ратувати ранених, хоронити померших, не допустити до вибуху пошестних недуг, орґанізувати нову владу, відбудовувати мешкання, відшукувати харчі.

Колиб лише говорити про такі страхіття, люди попадають в жах. Колиб так справді появилися ворожі стрільна, то на людях пічне трястися шкіра зі страху. А колиб ворожі стрільна заподіяли перші шкоди, тоді уми населення можуть зазнати параліжу і піддатися беззастережно ворогови зі страху.

Саме на таку можливість треба приготовити населення заздалегідь — оце думка знавців. Це мав мабуть на думці наш президент, коли негайно після закінчення війни він оприлюднив плян загального вишколу молоді. Цей плян спочиває десь в архівах конґресу. Відповідно до напруження в міжнародніх відносинах цей плян мусить бути поставлений на денний порядок.

Та попри це все треба таки подбати, щоб не мусіла трястися шкіра на населенню. Отже треба міжнародніх договорів для контролі атомової сили.

Микола Чубатий.

Українська культура під московським караулом

В нинішних часах, коли большевики розбудували на велику скалю свою індустрію в азійській частині советської держави, на Уралі та зараз за Уралом як теж в так званім Кузнецівськім басейні на границі Китаю, економічне значіння України для Росії дещо зменшилося. Совети й без України булиб сильною державою, одначе вони не малиб брами розвитку в широкий світ на полудне.

Тому й нині большевикам дуже залежить на посіданню України, як країни не тільки величезних багатств, али також як території з широким чорноземом доступом до моря, з можливістю видістатися на широкі всесвітні моря. З тої причини советська Росія докладає усіх сил при помочи своїх нелюдських метод включно, щоби не випустити України спід панування Кремля.

Росії потреба України, одначе її не треба українців, які є завадою для всецілого опанування тої території, як одної із основних країн, на якій спирається советська імперія. Для певнішого панування Кремль винищує український нарід, користає з кожної спосібности, щоби його розсіяти по всіх просторах светської Азії. Вкінці Кремль, бажаючи знищити український нарід як націю, поставив собі за мету знищити душу українського народу, як окремої національної одиниці, відібрати українцям почуття власної незалежної від москалів індивідуальности і зробити з українців якусь причіпку до російського народу, без власних життєвих сил, без власного хребта.

Властиво в цім напрямі большевики [illegible] нічого нового вони тільки переняли готовий плян, який відносно України мала Москва вже від царя Петра І. Це він вже 250 літ тому плянував з українців зробити малоросів, причіпку до великоросів, а знищити як окрему націю. Плян цей, кажуть, мали уложити навіть не росіяни, а німці, що за Петра І. кермували багато справами Росії.

І колись білі царі, і нині новий червоний цар Сталін вважають Україну за територію з російським населенням, дещо відмінним від москвичів спід Тули чи Костроми. Різниця тільки ця, що білі царі були більше наївні та думали, що забороною назви Україна скорше дійдуть до своєї цілі, а українці, прозвані штучно малоросіянами, стануть скорше членами російської нації. Большевики спостерегли, що заборона назви Україна користи не приносить, навпаки ця назва стає українцям ще дорожча, тому вони не заборонили назви Україна, тільки під Україною розуміють не те, що всі українці, себто країну окремої нації. Для них Україна це територія, де живуть різні народи, між ними теж українці, але не окрема нація, тільки як частина російської нації.

Тому такий советський українець буде вам в однім реченні говорити, що він українець, а в другім, що він росіянин. Щоби осягнути це, що всі українці будуть такими саме українцями - росіянами, большевики прямують всіми силами до знищення української національної культури, як культури окремої від російської. Знищення української національної культури під Советами відбувається кількома способами.

Головним способом є — насильне винищення основної прикмети української духовости, себто її звязку зі Західною Европою. Україна від тисячі літ утримувала все живі культурні звязки зі західною Европою, вона століттями боролася проти азійського варварства. Це побратимство зі західною Европою стало основною культурною прикметою, що відрізняє українця від москаля. Найяркішим звязком українського народу зі заходом було українське католицтво. Отже не диво, що скоро тільки Росія запанувала над Україною та Білорусю, то першим її кроком було винищити католицтво східного обряду на тих землях, як основне знамя українців та білорусинів як окремих націй.

Історія українського та білоруського народу знає про це багато. То, що нині Сталін виробляє з українсько-католицькою церквою в Галичині, те саме при кінці 18-го століття виробляла Катерина II. з українським католицтвом на Правобічній Україні, а Микола І. на Волині. Не відкрив Сталін нічого нового, тільки продовжати став діло своїх царів попередників.

Наблизивши українців вірою до москалів Кремль працює дальше над загладженням культурних різниць поміж українцями й москалями у всіх проявах культурного життя українського народу. Царі забороняли друкувати щонебудь по українськи і через це розбуджували горячий запал українців друкувати свої твори в чистій українській мові поза кордоном Росії. Червоний цар Сталін не забороняє друкувати по українській, тільки наказує з високого Кремля, якою має бути ця українська мова. Вона має бути така, як того знімченого Тимка, Капраля. Одно слово по українськи, а друге по російськи. Вже третій раз наказала Москва наново укладати український словник, авторів попередних словників все слали в тюрму або на заслання за „український шовінізм". А за кожним разом в новім виданню словника українська мова все більше та більше засмічується московськими словами так, що внедовзі буде це вже справді малоросійська мова, хоч все вона буде зватися українською мовою. Зрештою й так її в публичному життю уряду, партії вживають щораз менше.

Оповідав нам один західний українець, що недавно приїхав з Европи, що коли товариш Богомолець, президент київської Академії Наук, приїхав до Львова, то промовляв до західно-українських вчених по російськи. Богомолець завдяки своїм відкриттям став недавно славним чоловіком. Навіть в американській пресі писали про нього. Ми читали інтервю з ним американського журналіста. Та чи вичитав там хтось хоч одно слово, що це український вчений, той винахідник сироватки, що хоче життя людини продовжити до 150 літ. З того інтервю ніхто не міг вичитати, що маємо діло з офіціяльним представником української культури, президентом київської Академії Наук. Там писалося, що це советський вчений.

Те, що в мові, те саме маємо в українській музиці, в українськім малярстві, тощо. Всюди всякає російська культура та затирає різниці поміж українською музикою та російською, поміж українським малярством і російським. Совети відібрали самого духа українській культурі, бо українську національну культуру офіціяльно прогнали з України, а завели ніби то — як кажуть — соціялістичну культуру. А соціялістична є все, що йде з Москви. В той спосіб під соціялістичною опаскою, пливе примусово на Україну московська культура з московським національним духом дарма, що вона все ще називається соціялістичною культурою.

Щоби той московський дух мав запевнений постійний доплив до душі молодого українського покоління, всі вищі школи, отже кузні інтеліґенції недавно, як донесла американська преса, перейшли під заряд московського міністерства освіти. Більшої брехні перед світом вже хіба доси ніхто не пускав, щоби ніби то істнувала українська держава, з власним міністром заграничних справ, а та держава не мала власних автономічно ведених високих шкіл.

Вкінці одним із засобів, щоби умертвити українську культуру взагалі, це незвичайне обниження поважної книжкової продукції в Україні. Двацять літ тому на Україні появлялося біля 7000 нових книжок щороку. Між тими книжками було багато поважних творів. Нині невідома ні одна поважна книжка з обсягу української культури, щоби в останних роках побачила світло дня. Держава таких розмірів як Україна, повинна продукувати біля 15—20 тисяч книжок річно. Нині вийде якась там агітаційна брошурка українською мовою, якийсь дешевенький альманах або календар обовязково з пикою грузина Сталіна на заголовній картці, а в середині дешевизна останнього сорта. А це книжкова продукція 50 міліонової „держави — України".

Річ природна, що такий стан занепокоює українське громадянство навіть в цій країні терору та диктатури. Щоби успокоїти людей, ми постійно читаємо, що на Україні така то, а така установа, таке то, таке товариство літератів чи вчених **задумує щось видавати.** Ми одначе ніяк не всилі діждатися, що таке то а таке товариство, чи така то а така установа вже виконала свою

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трильоґії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

13)

Стара цариця на світлинах виглядала повнішою, не такою поморщеною і відразливою. Байдуже глипнув на той побілений гріб у дорогих шатах, проминаючи ґенерал-адютантів на ходу приклав руку до смушкової шапки. І почув за плечима оклик одного дідка в ґенерал-адютатському однострою:

— Мінуточку, полковнику!

— До послуг вашого високопревосходительства, — Паволоцький відозвався приставши.

— Ви щож, голубчику, не віддали чести? — зашепелявив беззубий ґенерал.

— Кому? — брови Паволоцького піднялися здивовано. — Вашому високопревосходительству і другому ґенералові я салютував.

— Не нам, голубчик, не нам! А її світлсоти, княгині Красинській!*)

— Княгині Красинської я не маю чести знати. Незнайомим паням, хай вони й яке високе становище займають у суспільстві військові салютувати не обовязані! А хто така княгиня Красинська?

*) Артистка Кшесинська, полька походження, коханка від всіх великих князів і самого Миколи ІІ. Її двом нешлюбним синам надано назвище князів Романовських, а їй — княгині Красинської.

— Як, ви не знаєте?... — очи ґенерала вирячилися з синявих мішків.

— Поняття не маю! Я не столичний! Приїхав з фронту, з окопів...

— Княгиня Красинська — мати князів Романовських — пояснив дідок.

— Всеж таки для мене незрозуміло, чому я княгині Красинській мав би салютувати?

Пустився йти далі. Ґенерал засеменив за ним вчепившися за рукав шинелі. Паволоцький мусів пристанути. Закхеканий ґенерал знов зашамкав:

— Можеб ви, полковнику, перепросили її світлість за неввважність?...

— Так скажіть же мені, хто така та княгиня Красинська? — кинув нетерпляче. — Я ваше в-во пять діб їхав і скоріше бажав би відпочити.

— Княгиня — мати світлійших князів Романовських!

— Це ви мені вже казали. А хто такі ті світлійші князі Романовські?

— Як, і цього не знаєте? — дивувався дідок.

— Зеленого поняття не маю й ніколи про таких князів не чував!

Ґенерал нахилився до Паволоцького й потиху прошепотів:

— Князі Романовські — сини його імператорського величества, государя імператора.

— Ось воно що!... — Паволоцький мимохіть всміхнувся, нарешті зрозумівши. — Вибачайте, ваше в-во... Я не царедворець, а фронтовик. Артистці Кшесинській, чи як ви її зовете, її світлости княгині Красинській, я не салютуватиму, ні її не перепрошуватиму. Не чуюся перед нею винним, це раз. Як щоб я її образив, — безперечно, стару людину перепросив би, так само просту селянку, як і княгиню. Подруге — салютування княгині Красинській вважаю пониженням мойого старшинського звання, однострою вояка і ордеру Юрія! Маю шану кланятися!...

Кизирнув ґенералові й пустився до виходу. Дідок хвилю постояв, вибалушивши на бунтівливого полковника очи, потім повільно повернув за княгинею, що з окруженням пристанула перед виходом на перон. Думав Паволоцький, що розмовою інцидент вичерпаний, але помилився. Звідкись виринув жандармський ротмистр, певно бачив всю сцену, а може й чув. Змісця взявся випитувати:

— Ви, пане полковнику, якої частини?

Паволоцький відповів.

— А за чим у Петроград пожалували?

Навчений досвідом витягнув полковник документи і завізвання штабу. Ротмистр порадив документи віддаючи:

— А можеб ви таки попрохали вибачення у княгині поки ще вона в салі?

— Не чуюся зобовязаним... — полковник відбрубав коротко.

— Повірте, пане полковнику, що мені персонально цілком байдуже, чи ви салютуватимете петроградській знаті, чи ні! Можете напитати собі неприємностей, відобється на вашій дальшій карієрі, — радив жандарм. — Столиця не фронт!...

— А я не столичний! Прощайте!

Пішов, провадженний зацікавленим зором ротмистра. Той записав щось у нотатнику, певно частину й назвище. Роздумуючи над столичними звичаями підійшов полковник до довгого ряду дорожкарів, терпеливо вичікуючих пасажирів і заробітку. Його побачивши, вони різноголосо запрохували:

(Дальше буде).

УКРАЇНСЬКА СКИТАЛЬЩИНА

Ізгой!... Таке мале, здається, слово,
А скільки горя, нужди і турбот.
Воно в собі містить . . .
І. Франко: „Сон Князя Святослава".

Ізгой — Скиталець! Не багато українців усвідомлює собі, що криється під оцим зовсім не страшним для вуха висловом. Щоб значіння того вислову зрозуміти — треба самому скитальщину перенести, чи пережити.

Щож таке ота скитальщина? Звідки повстала, які її причини? Стара вона, як стара українська історія. Вже тисячеліття минули, відколи на українські землі все налазять українцями непрошені гості. Палять і ріжуть все живе, залишають руїну і спустошення, — „обсмалену землю" по модерній термінальоґії. Правда, тепер ножами не ріжуть!... Культура і цивілізація в порівнанні з сивою давниною всеж дещо пішла вперед! Розбишацький ніж здебільше замінила цивілізована куля... А людство навчилося плавати під водою, літати в повітрі, в протягу кількох секунд без дротів передати голос довкола землі, але... полюдськи жити не навчилося.

Багато, надто багато разів українству доводилося вже іти у світ на скитання. У давнині „ізгоювалися" вищі верстви, князі, бояри... йшли у світ і поселювали собою, своїми нащадками чужі народи. Не мало князів і бояр змадярщилося, немало пополыцилося, знімчилося. В козацьку добу те саме. Адже самий Орлик, український гетьман став родоначальником Орликів — шведів, Орликів — німців Орликів — французів. Німецький княжий рід Мекленбурґ-Шверин не мав до недавна ні каплі німецької чи пруської крови... Давні скитальці, за рідкими виїмками на чужині обосновувалися, вростали в ґрунт, знаходили заняття. Бували і такі скитальці, що розпоряджалися значним майном. Мали вільні рухи... мати земля, знов, велика ї кругла, скрізь можна поїхати. Навприкрювалося такому скитальцеві, скажемо, борода Пуанкара, чи вуса Клемансо — він їхав до Лондону, Берліну, чи якої там Лозани. Навприкрило і там, без зайвих турбот перескакував Атлянтик... Це скитальщина — Люксус...

Теперішня скитальщина не така. Політика „обсмаленої землі" проводирів евразійської чи тевтонської орд, політика навмисної" руїни" українства, можливо й по таємній угоді, — позбавила десятків міліонів українців життя, відобрала батьків дітям, чоловіка дружині, одну родину розкинула по несходимих просторах Европи і Азії, від Шербурґу і Гавру — до снігів Чухотського півострову, позбавила дорібку, позбавила не лише коня чи корови, але хатини і дитини. Від военних страхіть, а іще більше від новітніх володарів тікали українці, куда лиш очи бачили. В розбитих товарових ваґонах, 8 коней або 40 людей, — в недобомблених бараках не сотки, а сотки тисяч душ, жили і ще живуть видатні українські науковці, автори, селяни і робітники, діти, жінки, чоловіки. Рятувалися з життям від нового начальства, веґетують в холоді, голоді, в нечистоті, непевні завтрішнього дня, переняті жахом комісарських облав нових золотопогонників з НКВД. Теперішня скитальча дітвора не вміє сміятися, — вона кривить губи, не вміє плакати, — вона затискає зуби.

У листі до автора цих рядків одна скитальча родина пише про дитину, — трьох, чи чотирьох літню дівчинку. Вона гірко скаржиться, що її доморобній лялиці ніяка країна не хоче дати візи на виїзд, а лялька походженням з України, мовляв, советська піддана. Загрожує їй насильна репатріяція. Приїздять золотопогонники „батька народів" і дитина з жахом ховає ляльку у найдальшу закутину, прикриває собою, наче мама дитину. Добре свідома небеспеки! Чи усвідомляють те собі канадійсько-українські батьки і матері ...

Українські скитальці не мають до чого вертатися. Замісць рідних, нехай згарищ, „батько народів" готує їм у кращому випадку „місця не так віддалені" на північ від полярного кругу, або в Камчатські дебри і сніги Чухотського півострову по сусідству з Аляскою. У гіршому — жахливі тортури й смерть. Адже винищили окупанти до 17 міліонів українства, других стільки творять нову Україну в близькому сусідстві з північним бігуном. Вертатися нема чого, жити нема чим. Не забуваймо, що відношення до українських скитальців людей з допомогових установ та й чого, — гріха затаювати — декого з ситих, багатих українців американського континенту, здебільша нагадує невмирущого гоголівського Івана Никифоровича Перерепенка. Вдався він надто добрим чулим чоловічиною. Зустрінувши бідака, завжди питав ласкаво:

— Тобі певно хочеться їсти

— Як би не хотілося! Голодний наче собака!

— То тобі може і мяса хочеться?

— Та вже, що ваша ласка вділити... Де нам розбиратися, що ліпше.

— А хібаж мясо від хліба краще?

— Все добре, що ваша ласка дасть! — наставляв бідак руку.

— Іди собі з Богом, — каже Іван Никифорович, — яж тебе не бю...

Справді, тепер, здається, наших скитальців не бють, як били до недавна, заганяючи силоміць в НКВДтські тягарові авта для паковання на „родіну". Тільки голодна людина не може тої великої ласки оцінити. Не бють, тільки допитують, чому вони не хочуть їхати до дому... Не всі, звичайно, але питаються. Не всі й українці переросли отого Івана Никифоровича Перерепенка.

Агасфер, злобно штовхнув Христа, коли він ніс свій хрест на Голгофту. Українська скитальщина несе тепер свій хрест у невідоме. Голодну, зранену, у лахміттях — як її зустріли? Чи не по агасферськи?..:

— Іди, — сухо радять їй, — до дому, а там гони в Камчатку, чи до тюремних підвалів, під кулі мордатих золотопогонників. Не чужі, але й свої... І ось, сотки тисяч дітей, жінок, старих людей, героїв змагань, вчених, письменників, селян і робітників стали безправними паріями, що їх вітер модерної нелюдяности жене у невідоме...

І як же віднесеться до того українство американського континенту? — („Український Голос"). **Ол. Луговий.**

Що писала "Свобода" тому 40 років?

12. липня 1906.

ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ ПОЇЗДКОЮ БАЧИНСЬКОГО В КАНАДІ.

Пишуть нам, що поїздка д-ра Юліяна Бачинського по Канаді викликала між тамошніми українцями велике заінтересування. Кожний хоче його бачити й росказувати про життя українців у Канаді. Ці інформації використає опісля п. Бачинський у своїй книжці, що напише про життя українців в Америці.

ЗГОРІЛА ЦЕРКВА В ҐІМЛІ.

На кольонії в Ґімлі, в Канаді, трапилося нещастя. В ночі з 13. на 14. червня згоріла церква. Про причину пожежі годі певно знати. Цареславні кажуть, що хтось з католиків її підпалив, а католики кажуть, що це певно цареславні таку штуку втяли.

ЧИ ЗБЕРЕМО ПЯТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ?

У редакційній статті під таким заголовком кажеться: „Свого часу писали ми, що американські українці повинні зібрати на Боевий Фонд у Галичині суму пять тисяч долярів. Це не перебільшення. Сума $5,000 зовсім не зависока, ба навіть занизька, коли візьмемо під увагу число американських українців. Але щож! На рахунок нас багато, але до діла дуже, дуже мало. Жертвують найсвідоміші і то жертвують немало. На жаль, більшість несвідома, не чує потреби таких жертв..."

ЗАНИПАД УГОРСЬКИХ РУСИНІВ.

Оплаканий є стан русинів на Угорщині. Мадярський шовінізм так їх обмотав, що вони затратили національну свідомість, гублять свою мову, а останніми часами навіть виступили проти свого обряду. От читаємо в хорватськім щоденнику „Грватство": „Русько-католицькі еписколи: унгварський, пряшівський і крижевацький відбули конференцію й ухвалили, щоби заложити свою друкарню в Будапешті, а не спроваджувати церковних книг із Старопигійського Інституту зі Львова, бо багато грошей іде „в чужі руки". Також вислали прохання до Риму, щоб позволив їм перевести книги церковні на мадярську мову". Число 39 „Обзора" повідомляє, що Рим прохання відкинув.

19. липня 1906 р.

ПОГОЛОСКИ ПРО СОЮЗ.

Після кожної конвенції „Союза" всілякі дурисвіти пускають брехні між членів, що Союз банкротує і таке подібне. Це роблять на те, щоб відтягнути людей від Союзу. Отже звертаємо увагу читачів, щоб на такі брехні давали правдиву відповідь.

ПАМЯТНИК НА ГРОБІ МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА.

Дня 29. червня 1906 відкрито й посвячено на Личаківськім цвинтарі у Львові при великім здвизі народу памятник пробудителеви Галицької України Маркіянови Шашкевичови із складок, призбираних тов. „Просвіта".

НОВА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ

Видавництво „Коломбія Юниверсити Прес" випустило в світ книжку бувш. посла Української Народної Республики в Англії Арнольда Д. Марґоліна під назвою: "FROM POLITICAL DIARY—RUSSIA, THE UKRAINE AND AMERICA 1905—1945."

Сторінок 250 великої вісімки, в твердій оправі. Обгортка жовто-блакитна. Ціна 3 долярі. Провідні гасла на попередній сторінці Сельми Лаґерлеф, Вендела Вілкія та Сомнера Велеса.

Перші чотири розділи — російські революції рр. 1905 та 1917; Український визвольний рух; Українська делеґація на мирову конференцію р. 1917 та Дипльоматична місія до Обєднаного Королівства В. Британії — р. 1920 — подають відомости про Україну та український визвольний рух, почавши від таємних гуртків аж до створення самостійної Укр. Народної Республики й боротьби з большевицькою навалою та змагання на міжнародньому полі.

Решту книги складають відділи: Перед-Рузвелтова Америка та Перед-Гітлерова Европа; Своєчасні застереження й пропозиції; Справа російських боргів Америці; Від Мінхену до Перл-Гарбору; Російсько - Американське зближення; Сомнер Велес та Вилсонові прінципи; Світове громадянство й народні влади; Змагання до миру. В додатках низка надзвичайно цінних документів, а на закінчення „Індекс".

Книжка повна цікавих фактів з української боротьби за державну самостійність та світової боротьби за мир. Сам собою напрошується висновок: не дали волі Україні, стратили мир у світі.

Сили, які перешкодили українському народові здобути волю нарівні з іншими, помогли світовим ворохобникам знищити мир і кинути світ у другу світову війну.

Перші чотири розділи повні фактів боротьби української демократії за свободу не лише для себе, а й для всіх народів на Україні — російського, польського, еврейського та інших, та змагання відродженої України іти в ногу зі світовою демократією для забеспечення миру, рівности й добробуту всім народам світу. Маса імен, що визначилися в тому рухові.

В наступних розділах також не забувається про Україну та визвольні змагання її демократії. У відділі „Від Мінхену до Перл-Гарбору" розповідається про співпрацю автора з Українським Робітничим Союзом в Америці, про шукання українською демократією звязку з демократією іншого національного походження на ґрунт забеспечення права „самоопридідлення народів", про розмови автора на цю тему з відповідальними чинниками американського державного секретаріяту. У відділі „Російсько - Американське зближення" розповідається про створення „Комітету Захисту Демократії", в якому українські демократи брали участь разом з демократами російськими, еврейськими, польськими, французькими, голяндськими, естонськими, латвійськими, литовськими та іншими. До праці цього комітету уважно й прихильно ставилося американське міністерство закордонних справ, приняло його делеґацію й одобрило декларацію про право всіх народів на самоопридідлення та вільний союз. Текст декларації й плятформи „Комітету Захисту Демократії надруковано цілком у додатку

В тім же відділі подано відомости про польсько-українські відносини на Зах. Україні й звернено увагу на ролю церкви.

В обох відділах підкреслено, що маси американців українськоо походження горнуться до демократії.

У відділів „Змагання до миру" підкреслюється, що Ялта в питанні про польсько-російський кордон не запитала волі населення, яке в спірній области не є ні російським, а ні польським, а тільки українським та білоруським. Вказавши на гру Советів з ідеєю „суверенної України та Білоруси", автор наводить факт, що Д. Мануїльський, який репрезентував Україну в С.-Франсіско, року 1918 був представником Советського Союзу на Україні для заключення миру між Росією й Україною. В додатку подано й копію уповноваження Д. Мануїльському, підписаного Леніном, Свердловим, Караханом та Бонч-Бруєвичем.

В додатках, крім згаданих документів, подано копії документів про визнання самостійности України Францією, Англією, Румунією та Советами; декларацію урядів України, Білорусі, Дону й Кубані, передану штабові Антанти в Одесі р. 1919; екст французько-українського договору в Одесі р. 1919 та цілу низку меморандумів автора до британського й американського урядів про міжнародню ситуацію, починаючи з р. 1933 по 1944. В меморандумі про словян р. 1943 наведено досить відомостей і про українців, а особливо про українську церкву та її православні й греко-католицькі орґанізації, автокефальні й підлеглі.

Вже з цього короткого перегляду видко, яку велику цінність книжка має для популяризації українського народу та його визвольних змагань.

Написана легко й читається з захопленням, як цікаве оповідання.

Докладнішу оцінку її подамо в наступних числах нашого часопису.

Тут лише зазначимо, що книжка є надзвичайно цінним джерелом відомостей про модерну Україну, поданих людиною, широко обізнаною з міжнародніми справами, родом з України, еврейського походження, яка все своє життя працювала й працює для добра всіх народів України й цілого світу. Тому її голос звучить, як голос безстороннього свідка, що не мав і не має жадного звязку з націоналістичними тенденціями того чи іншого народу. В цім особлива вага книжки. Тому щиро радимо її мати кожному українцеві, як доказ оправданости визвольних змагань українського народу. Особливо радимо її американцям українського походження, які не мали змоги переживати українські змагання на Україні, а тому не завше мають про них правдиву уяву, а противники української волі намагаються представити її у фальшивому світлі.

Книжка А. Марґоліна — це арсенал фактів в оборону права, справедливости і поступовости українських визвольних змагань.

Українське громадянство, безперечно, буде глибоко авторові за його безмірно цінну працю вдячне.

(Н. Григоріїв, в „У. Г. Порі").

задуму і книжку видала. Ми не всилі навіть почути щось про термін, коли така то обіцяна книжка вийде.

Ще в часі наступу німців на Москву (1942) ми читали про плян київської академії наук (тоді в Пермі на вигнанні) видати Історію Української Літератури останніх 25 літ. Заповіджена вже була, і то в близькім часі, поява Історії Української Культури. Минуло вже чотири роки, а про ці книжки ні слихати ні видати. Тепер про них вже й не згадується, їх не заповідається.

Заповідали потім появу української Радянської Енциклопедії. Друк першого тому вже мав навіть початися. Нині вже не чувати про українську Радянську Енциклопедію.

В найновішим часі стали заповідати 15-томове видання творів Лесі Українки, пятитомове видання творів Коцюбинського, академічне, себто наукове, видання творів Шевченка, трьохтомову збірку народніх казок зредаґованих акад. Возьняком. Заповідали вже від давна твори — Возняка про Квітку, Кирилюка про Шевченка, Кобилецького про Франка а так дальше, і так дальше. Заповідають і заповідають, обдурюють малоросів та зацитькують їх. А на місце того приходить якийсь капарно виданий календар-альманах, що під літературним оглядом стоїть на поземі видань 20-тисячної української енкляви бачванських русинів чи якогось там резервату американських індіян. А президент київської академії Наук навіть не згадує про свою наукову позицію, бо він для американця „Совет сколар", до речи без знаймоства навіть української мови. От таке то нині лихоліття української культури під московським караулом, тому святий обовязок американських українців дати захист українській культурі за морем, створити тут Інститут Української Культури без московського караулу.

Українське життя у Франції

...Тепер, по рокові, ми з радістю відзначаємо перші успіхи в праці українців у Франції. Ці результати праці послужать найліпшою відповіддю усім тим „діячам", які сумнівалися у творчий дух нашої еміграції, будуть відповіддю всім тим, які наші заклики до співпраці зустріли безнадійним зітханнями, а то й намагалися пошкодити праці наклепами, мовляв, „Обєднання Українських Робітників у Франції" не є самостійною українською організацією і т. д., і т. п.

Можемо підвести тепер коротенькі підсумки праці. Робимо це для того, щоб визначити наші дальші завдання.

Найперше, пекучою потребою було створення організаційних осередків, центрів на провінції, охоплення українців сіткою філій. Стан був нестерпний: не тільки вся праця серед українців завмерла, але навіть, хочаб приблизне число українців у Франції, де вони знаходяться, було невідоме. У більшості української еміграції була помітна зневіра, або, як вони заявляли, відраза до політики. Як показав час, це була нехіть до політиканства, до пустопорожніх, гучних фраз, конечна потреба насамперед занятися обороною професійних прав нашого робітництва.

Перші організаційні успіхи — створення філій у великих українських центрах, заснування гуртків, проведення перших інформаційних сходин. Висилка до всіх українців у Франції нашого „культурно-освітнього, пропагандивного і організаційного референта" газети „Українець у Франції". Використання першої змоги для навязання живого звязку перші делегати-представники ОУРФ.

Щоб обєднати українців у їх організацію, треба ясно, виразно звісувати програму, завдання цієї організації. У газеті, в листуванні, на конгресі, у виступах були ясно охарактеризовані ці завдання, було чітко сформульовано програму ОУРФ. Український емігрант з радістю привітав появу першої української організації по війні, організації, яка, замісць „голого політиканства", вносила в українське життя свіжу течію: праця над розбудовою українського національного житдя на чужині. Український робітник, селянин, інтелігент, студент, вступаючи до членів ОУРФ, приступав до праці яка охоплювала цілість украніського життя на чужині: охорона професійних прав нашого робітництва, культурно-освітня ділянка, виховання в українському національному дусі нашої еміграції, в ідейній єдності з українським народом на рідних землях.

Філії, після підготовчих організаційних кроків, забралися до праці. Кожний день приносив нові осяги.

Створення українських центрів на провінції, організація самодопомоги, професійних кооператив, дитячих садків, вишкільних курсів, пласту, влаштування урочистих свят, відчитів, концертів, відновлення діяльності української бібліотеки, створення Співочо-Драматичного Т-ва ... все це свідчить про повну посвяту працю нашої еміграції, свідчить про цілковите зрозуміння великою частиною нашої еміграції її завдань.

Це справді великі успіхи, бож умови нашого життя є далеко гірші, навіть, як передвоєнні.

Ці успішні результати праці, про які ми пишемо в звітах з діяльності наших філій, послужать прикладом, наукою, заохотою для всіх тих українців, які знайшлися серед чужого оточення, для всіх тих українців, які все ще питають, що їм робити. Але якщо ми хочемо бути діяльною живою організацією, ми не маємо права тупцювати на місці, жити споминами. Цей коротенький перегляд етапів праці ОУРФ робимо тільки для того, щоб визначити напрямні на найближче будуче.

Всередині самої організації ОУРФ: тісніший контакт філій з централею, поширення філій, перетворення „Українця у Франції" на тижневик, посилення живого контакту з українськими центрами по всій Франції, видавання самоосвітньої бібліотеки для нашого робітництва, створення професійних кооператив, в л а с н и х варстатів праці.

Назовні: ОУРФ буде боротися і надалі за створення єдиного українського центру в Франції, з представників усіх українських організацій та українського громадянства. („Українець у Франції").

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

2177. Околіта Марії і Теодора з Підкаміня від Шманда Володимира.

2178. Качук Юрка і Марії (Маленька) від Маленький Івана.

2181. Горинь Михайла від Стефанюк Степана зі Снятина.

2182. Розмаїтий Григорія з Підгаєць, Тупаш Петра від Розмаїтий Олександра.

2183. Садракульська Францішка (Садовяк) від Шаран Йосифи (Бехметюк) зі Станиславова.

2184. Олексин Гната, Петрас Миколи з с. Головчинці, Заліщики, від Олексин Степана.

2185. Яцечко Дмитра від Яцечко Михайла з с. Гарний Поток, Білгорай.

2186. До кревних і приятелів від Кульчицький Вовчків Івана з с. Кульчиць, Самбір.

Чайковський Мих., Шкмарик Степана від Сирочик Володимира.

2187. Біліщук Івана, Бондарук Олекси, Антонюк Зиновія, Вавринюк Йосифа з с. Осекрова і Свинарина, Ковель, від Нахилюк Купріяна.

2189. Куриба Гаврила і Степана з с. Вишнівчик, Підгайці, від Куриба Ярослава.

2190. Злуйко Юрія з Честер і Стрия від Похмурський Йосифа.

2191. Пацюк Данила, Безсмертний Кіндрата з Проханівки, Київ, від Пацюк Миколи.

2192. Галушка Гната від Сиротюк Андрія з с. Козари, Рогатин.

2193. Чемерис Антона і Івана, Чичота Дмитра, Цісецький Дмитра, Попович Матвія, Галиш Луки від Гевко Дмитра.

2194. Корбяк Степана, Різничок Олекси, Бакай Василя, Питрушкевич Льва, Тироль Михайла від Корбяк Антона.

2196. Крак Матвія, Нейлко Івана з с. Камянного, Сянік, Секелик Степана і інших односельчан з с. Полонна від Крак Дмитра.

2197. Бруговський Михайла від Гриб Петра з с. Махнів, Рава Руська.

Щерба Івана від Щерба Івана з с. Кальне, Бережани.

Єрега Івана від Єрега Василя з с. Лібохора, Турка.

Корба Івана і Володимира від Міклуш Василя з с. Нагоряни, Львів.

2198. Скивицький Йова з м. Горохова, Волинь, від Нібошицький Сергія.

2199. Волинець Романа від Язушко Ольги.

2200. Гетман Юрка з с. Красне від Цайлай Андрія.

2202. Тетера Ноніля з с. Янківці, Кремянець, від Марценюк Степана.

2203. До знайомих і рідних з с. Лучків від Галицький Ілька.

До Антошки і Анни від брата Скочинець (Вітик) Михайла.

Генда Розалії від Генда Осипа з с. Долин.

2204. Коваль Парані (Котів) з с. Літине, Дрогобич, від Копач Анни (Бур).

2205. Волошин Марії з с. Красне, Ярослав, від Волошин-Новак Катерини.

2207. Івасечко Мирослава з с. Ходачків, Тернопіль, від Івасечко Евгена.

2208. Задорожний Евстахія і Теклі зі Львова, Арабський Василя і Степана з с. Русилів від Мерешко-Арабська Михалини.

Мазикевич Дмитра з Угнова від інж. Пусяк Мирослава.

2209. Прокопюк Миколи, Харюк Миколи, Іванюк Павла від Білак Дмитра з с. Багно, Вижниця.

2210. Васильхевич Івана, Марії і Василя від Васильхевич Дмитра з с. Неміця, Рава Руська.

2211. Сиваник Марії, Швидкий Василя з Підгаєччини від Сараб Григорія.

2213. Ривак Данька і рідні з с. Торок, Перемишль, від Ривак Анни.

2214. Сікора Марії і Михайла від Бурило Івана і Лідії.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Піврічні збори 204. відділу відбудуться в суботу, 20. липня, в годині 8:15 ввечір, в гамі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вул. На тих зборах буде подана дивіденда з У. Н. Союзу. Просимо членів прийти на ті збори. — Уряд.

ПОШУКУЮТЬ

ПАРАСКА ДУДРА з роду Ковальчик, пошукує МАРІЮ ВИШОВСЬКУ, з роду Кобелі. Вона є зі села Гладишів, Горлицького повіту, а тепер перебуває в Landsford. Я маю для неї лист від її сестри, котра є тепер у Німеччині.
PARASKA DUDRA
23 Miller St., Stamford, Conn.

БАРАН ВОЛОДИМИР
син Савера й Теклі з села Денисів, повіт Тернопіль, пошукує своїх стриїв і тітку:
ПЕТРА БАРАН
ЯСЬКА БАРАН
АНТОНА БАРАН
ЯКУБА БАРАН
ФРАНКУ БАРАН
Писати на адресу:
BARAN WOLODYMYR
D. P. CAMP, BAULEITUNG
BARAK 17/9 VILBACH,
AUSTRIA

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 12. червня 1946 р. помер у 52. році життя

ДМИТРО МАМРИЧ,

член Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137 У. Н. Союзу в Вест Істон, Па.

Покійний походив з села Волошинова, повіт Старий Самбір, Зах. Україна. До У. Н. Союзу вступив у 1923 році. Полишив у смутку жену Катерину і сина Михайла, котрий знаходиться ще при війську на Филипінах і є членом У. Н. Союзу.

Похорон відбувся 15. червня з похоронного заведення до укр. гр.-катол. церкви св Духа, а відтак на цвинтар при участи родини і членів Тов. — В. П. П.!

М. Колодруб, секр.

Дня 15. липня 1946 р. помер

МИХАЙЛО БІЛЕЦЬКИЙ,

член Тов. Просвіта, від. 312 У. Н. Союзу в Савт Плейнфілд ,Н. Дж.

Покійний походив з села Двірці, пов. оЖовква, Галичина.

Похорон відбувся 17. липня з дому жалоби. — В. П. П.!

В. Хміль, секр.

ТАРЗАН, ч. 1416. Герой тріюмфує.

WITH A DEAFENING ROAR THE ISLAND EXPLODED AS THE HIGH TIDE RUSHED THROUGH THE CREVASSE IN THE GROTTO AND MET THE FIRES OF THE VOLCANO!

Серед оголомшуючого гуку острів вибух, як лише приплив моря влявся через щілину печери і стрінувся з огнем вулькану.

Великі відломки скал і поломані дерева гнали під небо і падали дощем наді довкруги обох пливаків. Їх лодка до половини поринула в воду.

Розпучливо видіставсь малпо-чоловік на верх води, коли велитенська филя води станула наче гора понад човном.

Та лодка виплила на самий верх велитенської филі з її кипучого вершка Тарзан і Джена оглядали свою чудову країну на цілі милі довкруги.

Годину пізніше малпо-чоловік добився з тріюмфом до берега і вони обоє вибралися в дорогу до дому, не знаючи однак, що там ждали на них несподівані вісти.